

Program współpracy Ministra Cyfryzacji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2022- 2024

Spis treści

1. Wstęp
2. Diagnoza
3. Cel główny
4. Cele szczegółowe
5. Zasady współpracy
6. Zakres przedmiotowy
7. Formy współpracy
8. Priorytetowe zadania publiczne
9. Okres realizacji Programu
10. Wysokość środków planowanych na realizację Programu
11. Sposób oceny realizacji Programu
12. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji
13. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

1. Wstęp

Na podstawie art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, przyjmuje się Program współpracy Ministra Cyfryzacji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy, zwany dalej „Programem”. Program wyznacza kierunki i priorytety współpracy Ministra Cyfryzacji, zwanego dalej „Ministrem” oraz jednostek podległych Ministrowi lub przez niego nadzorowanych z trzecim sektorem.

2. Diagnoza

W 2018 r. aktywną działalność prowadziło łącznie 101 tys. rejestrowych organizacji non-profit. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 69,1 tys. podmiotów (68,4%), a następnie fundacje – 14,5 tys. (14,4%) oraz związki zawodowe – 12,5 tys. (12,4%). Rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały około 10,9 mln członków, z czego 98,4% to członkostwa osób fizycznych, tj. 10,7 mln³.

2.1. Sytuacja finansowa organizacji pozarządowych

Główny Urząd Statystyczny wskazuje, że sektor polskich organizacji non-profit charakteryzuje się występowaniem bardzo dużego rozwarstwienia ekonomicznego wśród tworzących go podmiotów.

Jak wskazuje Stowarzyszenie Klon/Jawor z siedzibą w Warszawie - roczny budżet przeciętnej organizacji w 2017 r. wynosił 28 tys. zł.

Od lat kluczowymi problemami stowarzyszeń i fundacji są te związane z zapewnieniem materialnego funkcjonowania organizacji oraz pozyskiwaniem i rozliczaniem środków. 70% podmiotów trzeciego sektora dostrzega trudności w zdobywaniu funduszy lub sprzętów niezbędnych do funkcjonowania organizacji⁴.

2.2. Wpływ pandemii COVID-19 na organizacje pozarządowe

Pandemia COVID-19 zmieniła warunki funkcjonowania całego społeczeństwa, a co za tym idzie, również wpłynęła na działanie podmiotów trzeciego sektora. 65% organizacji pozarządowych ocenia, że pandemia pogorszyła ich sytuację, natomiast jedynie 10% wskazało, że była ona impulsem do rozwoju⁵.

³ GUS, Sektor non-profit w 2018 r., dostępne przez: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/sektor-non-profit-w-2018-roku,1,7.html>, sierpień 2021 r.

⁴ Stowarzyszenie Klon/Jawor, Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce w 2018 roku, dostępne przez: <https://api.ngo.pl/media/get/108904>, sierpień 2021 r.

⁵ Stowarzyszenie Klon/Jawor, Rok w pandemii, Raport z badań organizacji pozarządowych 2020/2021, dostępne przez <https://fakty.ngo.pl/raporty/rok-w-pandemii-2020-2021>, sierpień 2021 r.

W nowej, epidemicznej rzeczywistości, wyzwaniem dla organizacji pozarządowych było zapewnienie świadczenia usług odbiorcom. W pierwszych tygodniach pandemii 20% organizacji deklarowało, że ich działań nie da się prowadzić on-line. Wyzwanie to okazało się jednak poważniejsze niż się mogło początkowo wydawać.

Na przełomie 2020 r. i 2021 r. aż 39% organizacji praktycznie nie prowadziło on-line żadnych działań. Ostatecznie 36% organizacji przeniosło większość lub wszystkie działania do Internetu. Jednocześnie 61% organizacji nie przeniosło żadnych działań lub przeniosło tylko mniejszość z nich do cyberprzestrzeni⁶.

Wskazując na przyczyny braku przeniesienia działań do Internetu -zdecydowana większość organizacji (81%) twierdziła, że nie pozwala na to charakter ich działań. 18% organizacji wskazało, że powodem, dla którego nie prowadzono działań w Internecie jest brak kompetencji cyfrowych odbiorców, natomiast 11% wskazywało na brak kompetencji w samej organizacji.

W tej sytuacji 16% organizacji podjęło działania mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – podmioty trzeciego sektora zaspokajały potrzeby odbiorców swoich działań w zakresie dostępu do sprzętu, Internetu, oprogramowania, aplikacji, czy też nabywania kompetencji cyfrowych. O wyzwaniach technologicznych i sprzętowych odbiorców działań wspomina 34% organizacji.

O trudnej sytuacji finansowej czy problemach związanych z płynnością finansową wielu organizacji świadczy fakt, że dla 66% stowarzyszeń i fundacji kluczową potrzebą są dodatkowe środki finansowe. Nieco więcej niż co trzecia organizacja (36%) potrzebuje dodatkowego sprzętu oraz oprogramowania umożliwiającego komunikację i pracę zdalną⁷.

2.3. Kompetencje cyfrowe Polaków

W rankingu indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) na 2020 r., na tle 28 państw członkowskich Unii Europejskiej, zwanej dalej „UE”, Polska plasuje się na 23. miejscu. Niemal połowa społeczeństwa wciąż nie posiada podstawowych umiejętności cyfrowych, a 15% ludności Polski nie korzysta jeszcze z Internetu.

W kontekście zaawansowanych kompetencji cyfrowych należy wskazać, że pomimo coraz większej liczby specjalistów w dziedzinie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (w skrócie ICT, z ang. information and communication technologies) na rynku pracy i coraz większej liczby absolwentów kierunków teleinformatycznych, to cały czas pozostajemy

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem.

poniżej średniej unijnej.

Wynik Polski, jeżeli chodzi o podstawowe i zaawansowane umiejętności cyfrowe, również jest wciąż poniżej średniej unijnej. Jedynie 44% osób w wieku od 16 do 74 lat posiada co najmniej podstawowe umiejętności cyfrowe, gdy średnia dla UE wynosi 58%⁸.

Mając na celu podniesienie zaawansowanych kompetencji cyfrowych Minister zleca realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym w wieloletnim „Programie Rozwoju Talentów Informatycznych na lata 2019-2029”. W programie tym, młodzież i nauczyciele objęci wsparciem nabywają umiejętności z zakresu algorytmiki, programowania, jak również projektowania gier komputerowych.

3. Cel główny

Tworzenie warunków dla partnerskiej, aktywnej i efektywnej współpracy Ministra z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy na rzecz rozwoju polskiego społeczeństwa cyfrowego, cyfrowej gospodarki i cyfrowej administracji.

4. Cele szczegółowe

Zaangażowanie organizacji pozarządowych w realizację zadań na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych obywateli rozwoju cyfrowej gospodarki; wspieranie i rozwijanie potencjału organizacji pozarządowych, aktywności obywatelskiej oraz nieformalnych inicjatyw.

Tworzenie efektywnych i skutecznych kanałów komunikacji z organizacjami pozarządowymi, mającymi na celu wypracowywanie wspólnych rozwiązań.

Zapewnienie i ułatwienie udziału organizacji pozarządowych w procesie tworzenia polityk publicznych.

Zapewnienie efektywnego wydatkowania środków służących współpracy z organizacjami pozarządowymi.

5. Zasady współpracy

Współpraca Ministra z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

1) Zasada pomocniczości:

– w *ujęciu pionowym* polega na założeniu, że administracja rządowa nie powinna wyręczać jednostek niższego szczebla w zadaniach, które mogą one samodzielnie wykonywać. Może

⁸ Komisja Europejska, Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) na 2020 r., dostępne przez: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-economy-and-society-index-desi-2020>, sierpień 2021 r.

dziać się to jedynie wtedy, gdy jednostki te nie są w stanie same wywiązywać się ze swoich obowiązków lub gdy organy wyższego rzędu są w stanie wykonać te działania efektywniej;
– w *ujęciu poziomym* zasada ta stoi na straży obowiązku współpracy administracji publicznej rządowej z organizacjami pozarządowymi i aktywnymi obywatelami - mówi, że instytucje nie powinny zastępować osób i organizacji w sytuacjach, w których mogą one działać z własnej inicjatywy i własnymi siłami.

2) Zasada suwerenności stron – polega na tym, że strony mają prawo do autonomii, odrębności w definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów zadań. W relacji państwa z organizacjami pozarządowymi oznacza to, że obie strony powinny respektować swoją niezależność w działaniu.

3) Zasada partnerstwa – mówi, że organizacje pozarządowe oraz instytucje publiczne powinny ściśle współpracować realizując wspólne cele na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

4) Zasada efektywności – zakłada, że należy dążyć do osiągnięcia jak najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych przy jak najmniejszych nakładach. Zgodnie z tą zasadą działania powinny być prowadzone sprawnie, szybko i skutecznie a środki publiczne powinny być wydatkowane w sposób racjonalny, przez co należy rozumieć świadome i celowe, oszczędne oraz planowe dysponowanie powierzonymi zasobami.

5) Zasada uczciwej konkurencji – strzeże równego dostępu wszystkich stron – w tym wypadku organizacji pozarządowych – do zadań publicznych zleczanych do realizacji przez instytucje publiczne.

6) Zasada jawności – zobowiązuje administrację publiczną i organizacje pozarządowe do dzielenia się informacjami dotyczącymi podejmowanych działań, które mają lub mogą mieć wpływ na ich współpracę. Ma to na celu tworzenie partnerskich relacji oraz budowanie obustronnego zaufania.

6. Zakres przedmiotowy

Program określa współpracę z trzecim sektorem w następujących obszarach:

- informatyzacji administracji publicznej oraz podmiotów wykonujących zadania publiczne;
- systemów i sieci teleinformatycznych administracji publicznej;
- wspierania inwestycji w dziedzinie informatyzacji;
- realizacji zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej w dziedzinie informatyzacji i telekomunikacji;
- udziału w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej w zakresie informatyzacji;
- rozwoju społeczeństwa informacyjnego i przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu;

- rozwoju usług świadczonych drogą elektroniczną;
- kształtowania polityki państwa w zakresie ochrony danych osobowych;
- telekomunikacji;
- bezpieczeństwa cyberprzestrzeni w wymiarze cywilnym;
- rejestru PESEL, Rejestru Dowodów Osobistych, Rejestru Stanu Cywilnego oraz Centralnej Ewidencji Wydanych i Unieważnionych Dokumentów Paszportowych;
- ewidencji pojazdów, ewidencji kierowców oraz ewidencji posiadaczy kart parkingowych;
- nadzoru nad świadczeniem usług zaufania w rozumieniu przepisów o usługach zaufania;
- identyfikacji elektronicznej.

7. Formy współpracy

Wyróżnia się dwie podstawowe kategorie form współpracy Ministra z organizacjami pozarządowymi:

7.1. Pozafinansowa

Obejmuje m.in. takie formy współpracy jak:

A. Konsultacje

Celem konsultacji jest wypracowanie przejrzystych regulacji prawnych oraz podjęcie optymalnych decyzji.

B. Zawieranie partnerstw

Partnerstwa dotyczące współpracy Ministra z organizacjami pozarządowymi.

C. Tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym

Grupy robocze

Minister zaprasza przedstawicieli trzeciego sektora do udziału w grupach roboczych, dedykowanych konkretnym zagadnieniom.

Rada ds. Cyfryzacji

Celem działania Rady jest wspieranie swoją wiedzą i doświadczeniem Ministra oraz Komitetu Rady Ministrów do Spraw Cyfryzacji. Rada opiniuje dokumenty strategiczne (Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, projekty i programy rozwoju) oraz inne dokumenty związane z działalnością informatyzacji. W skład Rady wchodzi reprezentanci administracji publicznej, organizacji pozarządowych, sektora gospodarki cyfrowej oraz środowiska naukowego i eksperckiego.

D. Organizacja wspólnych przedsięwzięć

Minister uczestniczy w realizacji wspólnych przedsięwzięć mających na celu zarówno wymianę doświadczeń jak również zacieśnienie współpracy międzysektorowej.

E. Udział przedstawicieli Ministra w wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe

Udział ekspertów w formie prelekcji, wykładu, dyskusji, porady lub w szerszym znaczeniu: współorganizacji wydarzenia, zwłaszcza objętego patronatem Ministra. Udział przedstawicieli Ministra w charakterze ekspertów odbywa się za wiedzą i zgodą przełożonego.

F. Promowanie działalności organizacji przez Ministra

Upowszechnianie przez Ministra informacji o realizowanych przez organizacje wydarzeniach wyróżniających się odpowiednim poziomem merytorycznym i organizacyjnym.

G. Patronaty

Członkowie kierownictwa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w obszarze informatyzacja jak również Pełnomocnik Rządu ds. Cyberbezpieczeństwa przyznają patronaty honorowe.

H. Informowanie o planowanych i podejmowanych kierunkach działań oraz wymiana doświadczeń.

Wymiana informacji odbywa się przez najbardziej powszechne i dostępne kanały komunikacji. Ze strony Ministra są to strony: Biuletynu Informacji Publicznej, profile mediów społecznościowych Ministra oraz strony i profile przedsięwzięć lub akcji organizowanych przez Ministra. Wymiana informacji z organizacjami odbywa się również przy wykorzystywaniu powszechnych form komunikacji (w ramach dostępnych zasobów).

7.2. Finansowa

Polega m.in. na zlecaniu organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w ramach dotacji. Obejmuje takie formy współpracy jak:

A. Powierzenie lub wspieranie zadań publicznych

Udzielanie dotacji celowych odbywa się zgodnie z Ustawą.

B. Realizację programów finansowanych ze środków UE

8. Priorytetowe zadania publiczne

Jako priorytetowe wskazuje się zadania publiczne mające na celu:

- wyposażenie młodzieży w kompetencje niezbędne do pracy w sektorze ICT – zaawansowane kompetencje cyfrowe oraz kompetencje interpersonalne;
- wzrostu poziomu kompetencji cyfrowych obywateli;
- zmniejszenie deficytu pracowników w branży ICT;
- działania na rzecz podnoszenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie;
- działania wspierające obywateli, należących do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- pogłębianie współpracy oraz wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy administracją,

organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorcami;

– wspieranie organizacji pozarządowych w transformacji cyfrowej.

9. Okres realizacji Programu

Program będzie realizowany w latach 2022 – 2024.

10. Wysokość środków planowanych na realizację Programu

Minister przewiduje przeznaczyć na realizację Programu w latach 2022–2024 kwotę w wysokości 67 mln zł.

Rok	2022	2023	2024
Planowana wysokość środków	12 mln zł	20 mln zł	35 mln zł

11. Sposób oceny realizacji Programu

Realizacja Programu będzie oceniana przez Ministra na podstawie informacji lub sprawozdań składanych przez merytoryczne komórki organizacyjne do 15 marca roku następującego po danym roku realizacji Programu.

Bieżąca realizacja Programu będzie monitorowana przez Departament Społeczeństwa Informacyjnego, zwany dalej „DSI”, na podstawie kwartalnych informacji składanych przez merytoryczne komórki organizacyjne.

12. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji

Za przygotowanie projektu Programu odpowiedzialny jest DSI.

Opracowanie projektu odbyło się w kilku etapach:

1) zebranie informacji od komórek organizacyjnych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zajmujących się obsługą Ministra, jak również od jednostek nadzorowanych przez Ministra o planowanych formach współpracy z trzecim sektorem w latach 2022-2024.

2) przeprowadzenie konsultacji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy mające na celu zebranie propozycji, sugestii i dobrych praktyk, które ich zdaniem powinny zostać uwzględnione w tworzonym Programie.

Organizacje pozarządowe mogły wziąć udział w konsultacjach przez spotkania on-line lub poprzez wypełnienie formularza dostępnego na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministra i przesłania go za pomocą poczty email.

3) projekt Programu został następnie przesłany do komórek organizacyjnych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zajmujących się obsługą Ministra. Umożliwiło to komórkom organizacyjnym dokonanie modyfikacji w przedłożonym dokumencie.

4) w ostatnim etapie Program został podpisany przez Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – Pana Janusz Cieszyńskiego, działającego z upoważnienia Ministra, Pana

Mateusza Morawieckiego.

13. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

W celu opiniowania złożonych ofert Minister, po ogłoszeniu otwartego konkursu ofert powołuje zarządzeniem, komisję konkursową. W skład komisji konkursowej wchodzi przedstawiciele Ministra oraz osoby reprezentujące sektor pozarządowy. Z członkostwa w komisji konkursowej wyłączone są osoby reprezentujące organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, biorące udział w konkursie. Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy w przypadku zaistnienia przesłanek wskazanych w art. 15 ust. 2da ustawy.

Komisja konkursowa opiniując oferty złożone w ramach otwartego konkursu ofert, dokonuje oceny pod względem formalnym i merytorycznym w oparciu o kryteria określone przez Ministra. W wyniku oceny komisja konkursowa przedkłada Ministrowi listę ofert rekomendowanych do przyznania dotacji wraz z proponowanymi kwotami dotacji. Na ich podstawie Minister rozstrzyga o przyznaniu dofinansowania.

Otwarte konkursy ofert każdorazowo określają zasady, tryb wyboru i kryteria, dotyczące ofert.